

LBRIS

We know
books

JULES VERNE

NAUFRAGIAȚII
DE PE *JONATHAN*

Ilustrații de George Roux

Traducere de Anca Irina Ionescu

LITERA
București

PARTEA ÎNTÂI

I. <i>Guanaco</i>	5
II. <i>O existență misterioasă</i>	13
III. <i>Sfârșitul unei țări libere</i>	23
IV. <i>Pe țărm</i>	34
V. <i>Naufrațiații</i>	43

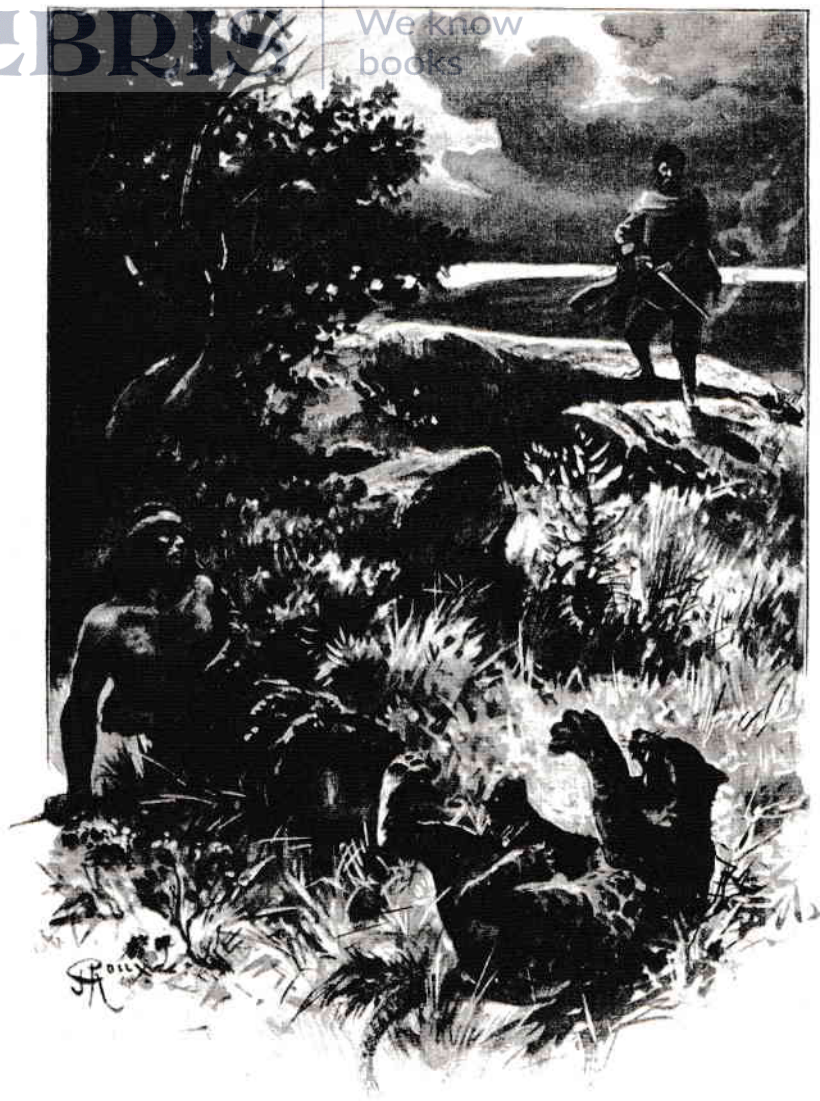
PARTEA A DOUA

I. <i>Pe uscat</i>	49
II. <i>Prima lege</i>	73
III. <i>În Golful Scotchwell</i>	81
IV. <i>Iarna</i>	95
V. <i>O corabie în zare</i>	114
VI. <i>Liberi</i>	134
VII. <i>Prima copilărie a unui popor</i>	144
VIII. <i>Halg și Sirk</i>	170
IX. <i>A doua iarnă</i>	188
X. <i>Sânge</i>	199
XI. <i>Un șef</i>	211

PARTEA A TREIA

I. <i>Primele măsuri</i>	223
II. <i>Se naște un oraș</i>	237
III. <i>Atentatul</i>	256

IV. În peșteri	271
V. Un erou.....	287
VI. Timp de optsprezece luni.....	299
VII. Invazia.....	317
VIII. Trădătorul.....	330
IX. Patria hosteliană.....	343
X. După cinci ani	360
XI. Febra aurului	376
XII. Jefuirea insulei.....	391
XIII. O zi de pomină	408
XIV. Abdicarea	422
XV. Singur!.....	440

PARTEA ÎNTÂI

I

GUANACO

Era un animal grațios, avea gâtul lung cu o curbură elegantă, cu crupa rotunjită, picioare nervoase și subțiri, cu coaste plate, o blană roșcată cu pete albe și o coadă scurtă, ca un panaș, cu păr foarte bogat. Văzute de la

distanță, aceste rumegătoare lăsau adesea impresia că sunt cai cu călăreți în spinare, și mai mulți călători, înșelați de această aparență, au luat drept o bandă de călăreți una dintre turmele lor care trecea în galop la orizont.

Singura ființă vizibilă în acest ținut pustiu, guanaco tocmai se oprise pe creasta unei movile, în mijlocul unei pajiști vaste, unde ciulinii se frecau zgomotos unii de alții și își aruncau în sus vârfulurile ascuțite între tufele de plante spinoase. Cu botul în vânt, adulmeca aburii pe care îi aducea o briză ușoară dinspre est. Avea privirile concentrate, urechile ciulite, se rotea, asculta, gata să fugă la cel mai mic zgomot suspect.

Câmpia nu prezenta o suprafață plată uniformă. Ici-colo, era ondulată de movilele lăsate în urma lor de ploile mari și de furtuni, care brăzdasera pământul. La adăpostul uneia dintre aceste ridicături, la mică distanță de movilă, se târa un localnic, un indian, pe care guanaco nu-l putea vedea. Aproape gol, având drept îmbrăcăminte doar fâșii de bucăți din piele de animal, înainta fără zgomot, târându-se prin iarbă, pentru a se apropia de vânatul râvnit fără a-l speria. Dar acesta simțea deja pericolul iminent și începea să dea semne de neliniște.

Dintr-odată, un lasou lung a sfâșiat aerul fluierând și s-a desfășurat spre animal. Cureaua lungă nu și-a atins ținta; a alunecat de pe crupă și a căzut pe jos.

Lovitura fusese ratată. Guanaco a luat-o la fugă cât îl țineau picioarele. Dispăruse deja în spatele unui pâlci de arbori, când indianul a ajuns în vârful movilei.

Dar, dacă guanaco nu se mai afla în pericol, bărbatul era acum amenințat la rândul lui.

După ce strânsese lasoul, al cărui capăt era prins la centură, se pregătea să coboare, când, la câțiva pași de el, s-a auzit un răget furibund. Aproape imediat o fiară sălbatică a sărit la picioarele lui.

Era un jaguar mare, cu o blană cenușie, marmorată, cu pete negre mai deschise la culoare în centru, care semănau cu pupila unui ochi.

Omul știa cât de feroce este acest animal, capabil să îl stranguleze cu o singură mușcătură. A făcut un salt înapoi. Din nefericire, o piatră i s-a rostogolit sub picior și l-a făcut să-și piardă echilibrul. Cu mâna ridicată, a încercat să se apere cu un fel de cuțit, făcut dintr-un os de focă foarte ascuțit,

pe care reușise să-l scoată de la centură. Pentru o clipă, a sperat să se poată ridica și să se așeze într-o poziție mai bună. Nu a mai apucat. Jaguarul, atins ușor, l-a atacat cu furie. L-a doborât; ghearele bestiei îi sfâșiau pieptul – indianul era pierdut.

Dar chiar în acel moment a răsunat zgomotul sec al unei carabine. Jaguarul, cu inima străpunsă de un glonț, a căzut ca lovit de trăsnet.

La o sută de pași mai încolo, un norișor de abur alb se înălța deasupra uneia dintre stâncile de pe faleză. În picioare pe această stâncă stătea un bărbat cu carabina încă rezemată de umăr.

Cu trăsături ariene foarte pronunțate, bărbatul nu era un compatriot al rănitului. Nu avea pielea cafenie, deși era foarte bronzat, nici nasul turtit și orbitele foarte înfundate, nici pomeții proeminenți, nici fruntea teșită într-un unghi oblic, cu ochii mici ai rasei indigene. Dimpotrivă, fizionomia lui era inteligentă, avea o frunte înaltă, brăzdată de ridurile numeroase ale celui care gândește.

Personajul avea părul scurt, cărunt, la fel ca barba. Totuși, nu i se putea ghici vârsta decât cu o aproximație de zece ani, cuprinsă fără îndoială între patruzeci și cincizeci de ani. Avea o statură înaltă, părea înzestrat cu o forță athletică, o constituție viguroasă și o sănătate inatacabilă. Trăsăturile chipului său erau energice și grave, întreaga lui personalitate exprima o mândrie foarte diferită de orgoliul proștilor, ceea ce îi conferea o noblețe autentică în gesturi și în atitudini.

Înțelegând că nu va fi nevoie să-și descarce a doua oară carabina, noul venit s-a aplecat, a dezarmat-o, a pus-o sub braț, apoi s-a întors spre sud.

În această direcție, la poalele falezei se desfășura întinsul necuprins al mării. Omul s-a aplecat și a strigat:

– Karroly! Apoi a mai adăugat câteva cuvinte într-o limbă aspră și guturală.

Câteva minute mai târziu, dintr-o crăpătură a falezei și-a făcut apariția un adolescent de vreo șaptesprezece ani, urmat îndeaproape de un bărbat în plină maturitate. În mod clar, cei doi erau indieni, judecând după tipul lor foarte diferit de cel al bărbatului alb, care își dovedise îndemânarea printr-un foc de pușcă strălucit. Bărbatul care părea trecut de patruzeci de ani era musculos, lat în umeri, cu trunchiul puternic, cu un cap mare,

pătrat, susținut de un gât vânjos, o înălțime de 1,52 metri, pielea foarte cafenie, părul foarte negru, ochi pătrunzători sub o arcadă cu sprâncene rare, barba redusă la câteva fire răzlețe. Trăsăturile animalității, dar ale unei animalități blânde și mângâietoare, se amestecau cu cele umane la această rasă de oameni pe care te simțeai îndemnat să o compari nu atât cu o fiară sălbatică, cât cu un câine bun și credincios, cu unul dintre acei terranova curajoși care pot deveni tovarășul, ba chiar mai mult decât tovarășul – prietenul stăpânului lor. Și a alergat exact ca unul dintre aceste animale devotate la auzul numelui său.

Cât despre tânăr, după toate aparențele fiul lui, al cărui trup suplu ca de șarpe era complet gol, părea cu mult superior tatălui său din punct de vedere intelectual. Fruntea lui mai dezvoltată, ochii plini de ardoare exprimau inteligență și, ceea ce este încă și mai valoros, corectitudine și sinceritate.

După ce s-au reunit cu toții, cei trei bărbați au schimbat câteva cuvinte în acea limbă indigenă caracterizată prin aspirarea scurtă pe jumătate a celor mai multe cuvinte, apoi s-au îndreptat spre rănit, care zăcea pe jos, lângă jaguarul doborât.

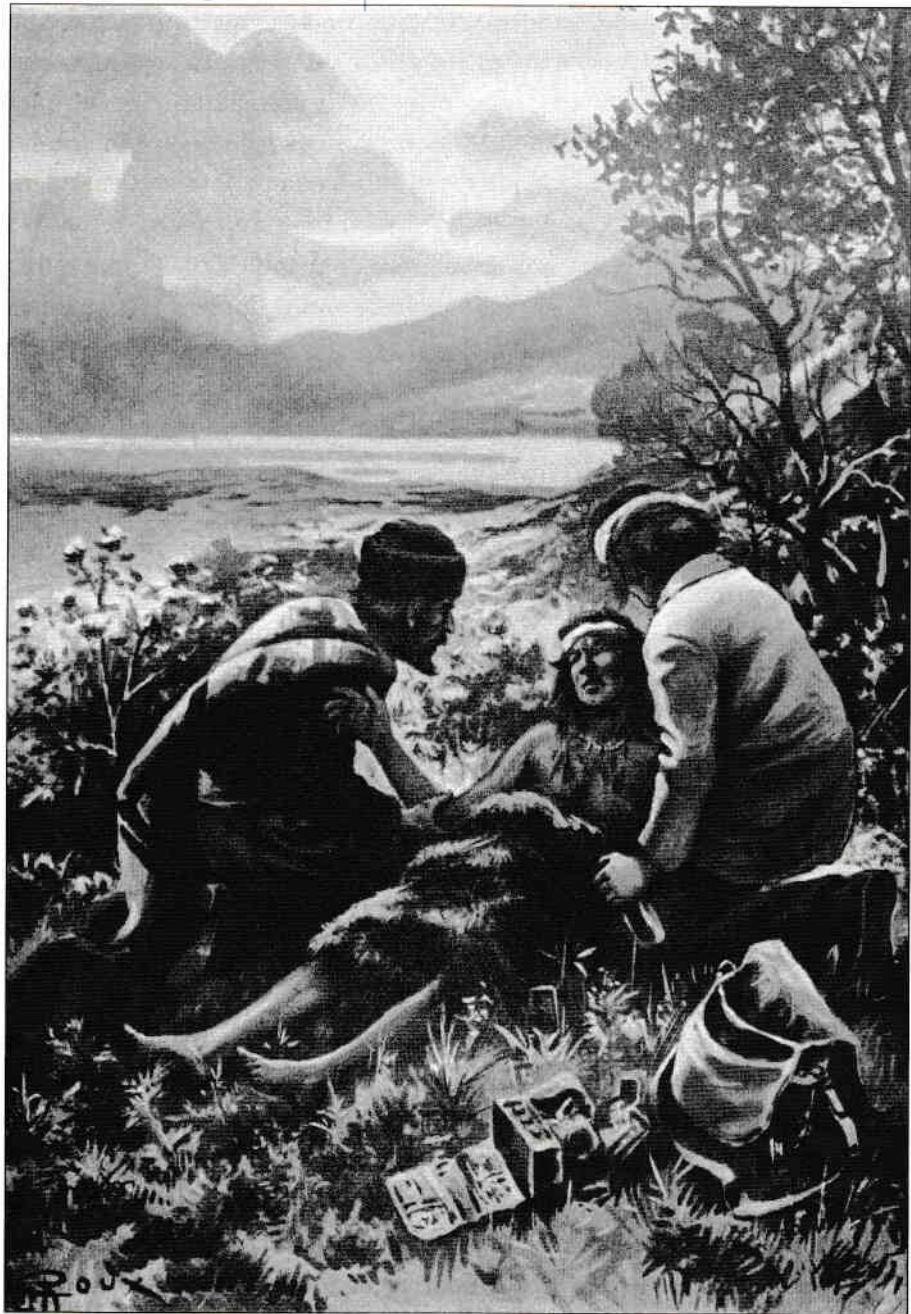
Sărmanul își pierduse cunoștința. Sângele curgea din pieptul sfâșiat de ghearele bestiei feroce. Dar a deschis ochii când a simțit o mână care îi dădea la o parte hainele rudimentare.

Când i-a văzut pe cei care îi veneau în ajutor, în priviri i-a apărut o lumină slabă de bucurie, iar buzele lui lipsite de culoare au murmurat un cuvânt:

– Kaw-djer!

Kaw-djer însemna prieten, binefăcător, salvator în limba indigenă și se referea în mod evident la bărbatul alb, care a făcut un semn afirmativ.

În timp ce acesta îi acorda primele îngrijiri rănitului, Karroly a coborât din nou prin crăpătura din faleză și a revenit curând cu o geantă în care era o trusă cu câteva flacoane pline cu sucuri de la diverse plante din ținut. În timp ce indianul ținea pe genunchi capul rănitului al cărui piept era dezgolit, Kaw-djer i-a spălat sângele, a apropiat apoi marginile rănilor și le-a acoperit cu tampoane îmbibate cu conținutul unuia dintre flacoane. După aceea și-a desfăcut brâul de lână și a înconjurat cu el pieptul indigenului, ca să țină tot pansamentul.

– Unde este tribul tău?

Va supraviețui oare nefericitul? Kaw-djer nu credea. Niciun remediu nu putea ajuta la cicatrizarea acestor sfâșieturi, care se pare că ajunseseră până la stomac și la plămâni.

Karroly, profitând de faptul că rănitul deschisese din nou ochii, l-a întrebat:

– Unde este tribul tău?

– Acolo... acolo... a murmurat indigenul, arătând cu mâna spre est.

– Trebuie să fie acolo, la opt sau zece mile distanță, pe malul canalului, a spus Kaw-djer. Este tabăra aceea ale cărei focuri le-am văzut noaptea trecută.

Karroly a încuviințat din cap.

– Sunt numai patru ore, a adăugat Kaw-djer, dar va începe curând fluxul. Nu putem pleca decât în zori...

– Da, a spus Karroly.

Kaw-djer a continuat:

– Ia-l împreună cu Halg pe acest om și așezați-l în barcă. Nu putem face nimic mai mult pentru el.

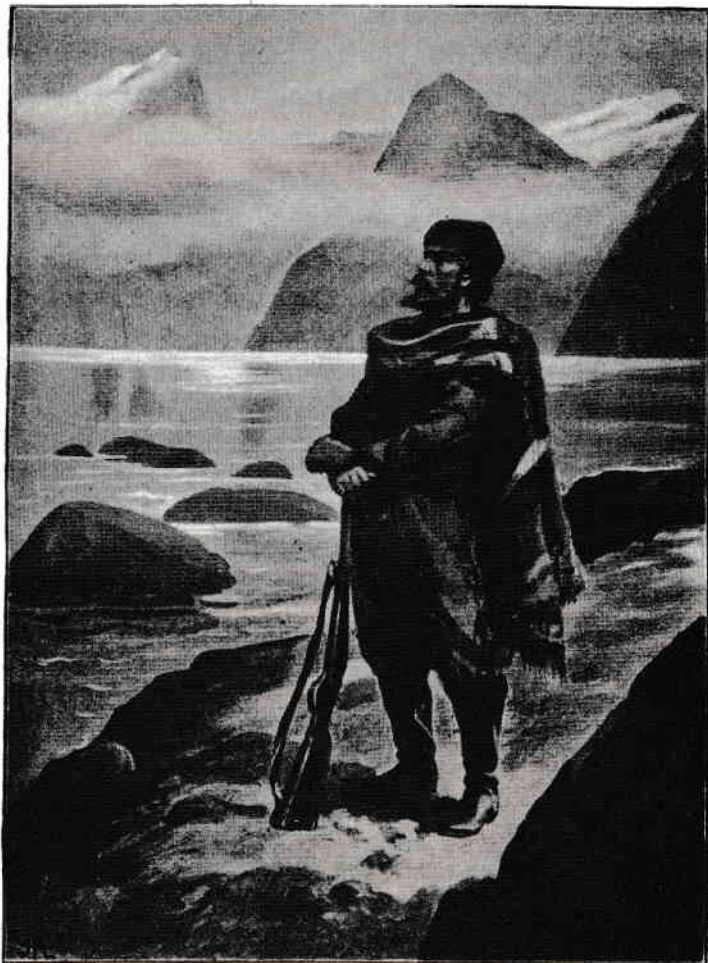
Karroly și fiul său l-au ascultat. Ducându-l în brațe pe rănit, au început să coboare spre țărm. Unul dintre ei se va întoarce mai târziu după jaguar, a cărui blană se vindea bine la negustorii străini.

În timp ce tovarășii lui îndeplineau aceste două sarcini, Kaw-djer s-a îndepărtat câțiva pași și s-a urcat pe una dintre stâncile care formau marginea dantelată a falezei. De acolo cuprindea cu privirea tot orizontul.

La picioarele lui se desfășura conturul capricios care forma limita de nord a unui canal lat de câteva leghe.

Malul opus, pe care brațele mării îl intersectau cât vedeai cu ochii, se estompa în nenumărate contururi, presărat cu insule și insulițe care păreau niște norișori în depărtare. Capetele canalului nu se vedeau nici la est, nici la vest, pe toată lungimea lui, care însoțea faleza înaltă.

Spre nord se desfășurau preriile și câmpiile nesfârșite, brăzdate de nenumărate cursuri de apă care se vărsau în mare, fie prin torente tumultoase, fie prin cascade răsunătoare. De pe suprafața acestor prerii imense, se înălțau ici-colo insule de verdeață, păduri dese, în mijlocul cărora căutai în zadar un sat și ale căror vârfuri deveniseră purpurii în lumina soarelui care cobora

Kaw-djer stătea cu brațele încrucișate pe stânca pe care se urcase...

spre apus. Dincolo de ele, la marginea acestui orizont se profilau masivele greoaie ale unui lanț de munți, încununați de albul sclipitor al ghețarilor.

Spre est, relieful ținutului se accentua și mai mult. La țărm, faleza se ridica în trepte succesive, apoi se redresa brusc în vârfuri ascuțite care se pierdeau în înaltul cerului.

Ținutul părea total pustiu. Aceeași singurătate și pe canal. Nu se vedea nicio ambarcațiune, nici măcar o canoaie din scoarță de copac sau o pirogă cu pânze. În sfârșit, cât vedeai cu ochii, nici din insulele din sud, nici de

pe vreun punct de pe litoral, nici de pe vreun promontoriu al falezei nu se vedea vreun norișor de fum care să ateste prezența unor ființe umane.

Era acea oră din zi întotdeauna marcată de o oarecare melancolie, care precede crepusculul. Păsări mari planau în aer, căutându-și adăpost pentru noapte, și sfâșiau aerul cu stolurile lor zgomotoase.

Kaw-djer stătea cu brațele încrucișate pe stânca pe care se urcase, nemșcat ca o statuie. Dar chipul îi era luminat de extaz, pleoapele îi fremătau, ochii îi sclipeau de un fel de entuziasm sacru, în timp ce contempla această întindere fermecătoare de uscat și de mare, ultima părticică de pe glob care nu intrase sub jugul legilor.

A rămas mult timp astfel, scăldat în lumină și biciuit de briză, apoi a desfăcut brațele, le-a întins în spațiu și din pieptul lui a ieșit un suspin profund, ca și cum ar fi dorit să strângă într-o îmbrățișare, să aspire dintr-o răsuflare tot infinitul. Și atunci, în timp ce privirea lui părea să sfideze cerul și să parcurgă cu mândrie pământul, de pe buze i s-a desprins un strigăt, care exprima toată pofta lui sălbatică de libertate absolută, fără limită.

Era strigătul anarhiștilor din orice țară, era formula celebră, atât de caracteristică, folosită curent ca sinonim al numelui lor, în care este cuprinsă în patru cuvinte toată doctrina acestei secte redutabile:

– Nici Dumnezeu, nici stăpân! a exclamat el cu o voce puternică, în timp ce părea că scanează cu un gest sălbatic tot orizontul imens, cu trupul pe jumătate aplecat deasupra valurilor, dincolo de marginea falezei.

II

O EXISTENȚĂ MISTERIOASĂ

Geografii desemnează sub numele de Magellania ansamblul insulelor și insulițelor grupate între Atlantic și Pacific, la extremitatea sudică a continentului american. Ținuturile situate cel mai la sud, adică teritoriul Patagoniei, prelungit cu cele două peninsule foarte mari, King William și Brunswick, se termină cu un cap al celei din urmă, Capul Forward. Toate teritoriile care nu sunt legate direct de el, tot ce este separat de Strâmtoarea Magellan constituie acest domeniu, căruia i s-a dat numele ilustrului navigator portughez din secolul al XVI-lea.

Ca urmare a acestei așezări geografice, până în 1881 această zonă a Lumii Noi nu a făcut parte din niciun stat civilizată, nici măcar din cele învecinate cu ea, Chile sau Republica Argentina, care își disputau pe atunci pampasul din Patagonia. Magellania nu aparținea nimănui și aici se puteau întemeia colonii care își păstrau întreaga independență.

Dar în acest teritoriu cu o suprafață totuși însemnată, de 50 000 de kilometri pătrați, se află, pe lângă un număr mare de alte insule de importanță mai mică, Țara de Foc, Insula Dezolării, insulele Clarence, Hoste, Navarin, plus arhipelagul Capului Horn, format la rândul lui din insulele Grevy, Wollaston, Freycinet, Hermitte, Herschell și alte insulițe și recife cu care se termină masa enormă a continentului american.

Dintre diversele ținuturi ale Magellaniei, Țara de Foc este de departe cea mai mare. La nord și la vest se termină cu o linie de coastă foarte

zimțată, de la promontoriul Espiritu Santo până la Magdalena Sound. După ce înaintează spre vest cu o peninsulă foarte fragmentată și dominată de muntele Sarmiento, se prelungește spre sud-est cu vârful San Diego, un fel de sfinx ghemuit, care își înmoaie coada în apele strâmtorii Lemaire.

Pe această insulă mare s-au petrecut faptele din aprilie 1880 care au fost relatate mai sus. Canalul pe care îl privea Kaw-djer în timpul meditației sale febrile este Canalul Beagle, aflat la sud față de Țara de Foc și al cărui mal opus este format de insulele Gordon, Hoste, Navarin și Picton. Și mai la sud, este împrăștiat capriciosul arhipelag al Capului Horn.

Cu aproape zece ani mai înainte de ziua aleasă ca punct de plecare al povestirii de față, cel pe care indienii îl vor numi mai târziu Kaw-djer fusese întâlnit pentru prima dată pe litoralul Țării de Foc. Cum ajunsese aici? Fără îndoială, la bordul uneia dintre numeroasele ambarcațiuni, vase cu pânze și cu aburi, care navighează prin labirintul maritim întortocheat al Magellaniei și al insulelor cu care se prelungește în Oceanul Pacific, făcând cu indigenii comerț cu piei de guanaco, vignonie, nandu și de focă.

Prezența acestui străin se putea explica foarte ușor în acest fel, dar care era numele lui, de ce naționalitate era, dacă făcea parte prin naștere din Lumea Veche sau din Lumea Nouă – toate acestea erau întrebări la care era greu de răspuns.

Nu se știa nimic despre el. Dar trebuie să adăugăm că nici nu încercase cineva să se intereseze de acest subiect. Într-o țară unde nu exista nicio autoritate, cine ar fi avut dreptul să-l întrebe? Nu se afla într-unul din acele state organizate, unde poliția cercetează trecutul oamenilor și unde este imposibil să rămâi mult timp necunoscut. Aici nu deținea nimeni nicio putere și puteai trăi în afara oricăror obiceiuri sau legi, în cea mai deplină libertate.

În primii doi ani de după sosirea lui în Țara de Foc, Kaw-djer nu a încercat să se stabilească într-un anumit loc. Străbătând ținutul în drumurile lui de vagabond, stabilise relații cu indigenii, fără să se apropie vreodată de rarele factorii exploatare aici-colo de coloniștii de rasă albă. Dacă intra în relații cu una dintre navele care ancorau într-un punct al arhipelagului, o făcea întotdeauna prin intermediul unui localnic și numai cu scopul de a-și reînnoi proviziile de muniție și de produse farmaceutice. Plătea aceste

cumpărături fie prin troc, fie în bani spanioli sau englezești, de care nu părea să ducă lipsă.

În restul timpului, mergea de la un trib la altul, de la o tabără la alta. Trăia la fel ca indigenii, din vânat sau pescuit, când printre familiile de pe litoral, când printre populațiile din interior, împărțind cu ei colibe sau corturile; îngrijea bolnavii, ajuta văduvele și orfanii, era adorat de acești oameni sărmani care i-au acordat curând numele măgulitor sub care era cunoscut acum de la un capăt la celălalt al arhipelagului.

Kaw-djer era un om instruit, în această privință nu exista niciun dubiu, și făcuse probabil studii complete de medicină. Vorbea mai multe limbi, iar francezii, englezii, germanii, spaniolii și norvegienii ar fi putut să-l ia cu ușurință drept unul dintre compatrioții lor. La lista lui de limbi străine, enigmaticul personaj adăugase de curând și limba yahgan. Vorbea curent această limbă, cea mai răspândită în Magellania, în care misionarii traduseseră câteva pasaje din Biblie.

Departate de a fi nelocuibilă, așa cum se crede în general, Magellania, unde își stabilise existența Kaw-djer, este cu mult superioară reputației pe care i-au creat-o relatările primilor exploratori. Firește, ar fi exagerat să o transformăm într-un paradis terestru, și nu se poate contesta că punctul ei extrem, Capul Horn, este măturat de furtuni a căror frecvență nu este egalată decât de furia lor. Dar sunt multe țări, chiar și în Europa, care hrănesc o populație numeroasă, deși condițiile de trai sunt mult mai dure. Dacă clima este de o umiditate extremă, datorită mării care îl înconjoară, arhipelagul se bucură de o temperatură incontestabil stabilă, nu trebuie să suporte gerurile aspre din Rusia de nord, din Suedia și din Norvegia. Temperatura medie nu coboară sub cinci grade iarna și nu trece de cincisprezece vara.

În absența unor observații meteorologice, însuși aspectul acestor insule ar trebui să ne avertizeze împotriva oricăror evaluări exagerat de pesimiste. Vegetația atinge aici o înălțime care i-ar fi interzisă în zona glaciară. Există pășuni uriașe care ar fi suficiente pentru a hrăni turme numeroase, păduri vaste unde se întâlnesc din belșug fagul antarctic, mesteacănul, agrișele și arborele lui Magellan. Fără îndoială, plantele noastre comestibile s-ar putea aclimatiza ușor aici și multe dintre ele, inclusiv grâul, ar prospera.

Și totuși, acest ținut deloc nelocuibil este puțin populat. Populația sa nu cuprinde decât un număr mic de indieni, catalogați sub numele de „fuegieni“ sau „peșerezi“, adevărați sălbatici de pe ultima treaptă a umanității, care trăiesc aproape în întregime în pielea goală și duc o viață nomadă și mizerabilă prin pustietatea aceasta dezolantă.

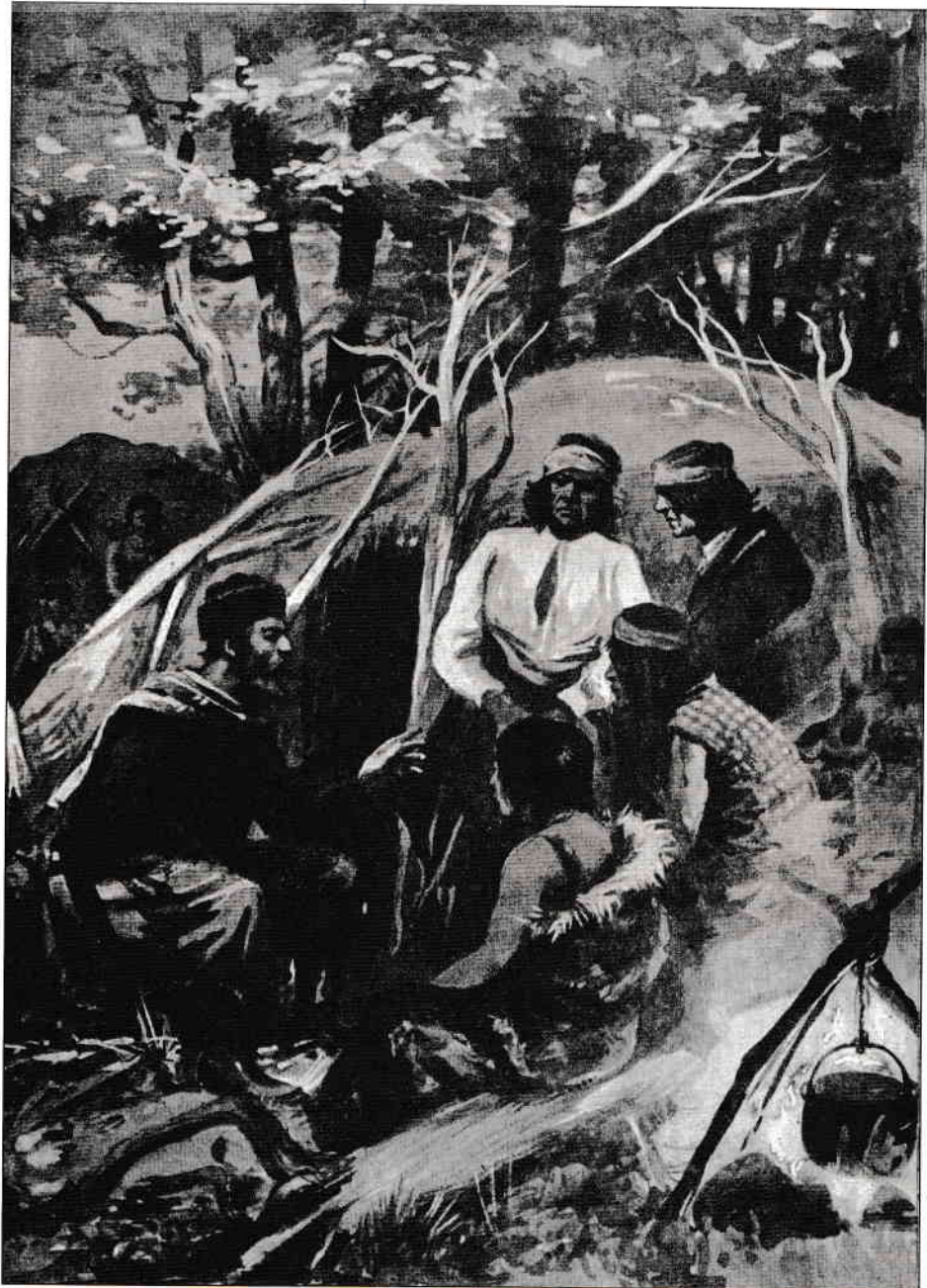
Cu mult timp înainte să înceapă această poveste, Chile a înființat așezarea de la Punta Arenas din Strâmtoarea Magellan și părea să acorde o oarecare atenție acestor regiuni necunoscute. Dar eforturile s-au limitat la aceasta și, cu toată prosperitatea coloniei sale, Chile nu a făcut nicio încercare de a se stabili pe arhipelagul Magellan propriu-zis.

Ce succesiune de evenimente îl condusesese pe Kaw-djer în acest ținut ignorat de cei mai mulți oameni? Iată încă un mister, dar cel puțin acest mister va putea fi descifrat parțial de strigătul lansat din vârful falezei, ca o sfidare la adresa cerului și o mulțumire pătimașă adresată pământului.

„Nici Dumnezeu, nici stăpân!“ – aceasta este formula clasică a anarhiștilor. Se poate deci presupune că Kaw-djer aparținea acestei secte, o amestecătură de infractori și iluminați. Primii, roși de invidie și de ură, totdeauna gata de violență și de ucidere; ceilalți, adevărați poeți care visează la o omenire himerică, unde răul va fi interzis pentru totdeauna sub presiunea unor legi născocite pentru a-l combate.

Căreia din aceste categorii îi aparținea Kaw-djer? Era unul dintre campionii acriți ai libertății, unul dintre apologeții acțiunii directe și ai propagandei prin fapte și, respins ulterior de toate popoarele, nu găsisese refugiu decât în această extremitate a lumii locuibile?

O asemenea ipoteză nu se împacă bine cu bunătatea de care dăduse dovadă de atâtea ori de când sosise în arhipelagul Magellan. Cel care se înverșuna atât de des să salveze existențe omenești nu se putea gândi niciodată să le distrugă. Putea fi anarhist, deoarece se declara el însuși ca atare, dar făcea parte din secțiunea de vișători, nu din cea a profesioniștilor bombei și cuțitului. Iar dacă era într-adevăr așa, exilul lui trebuia să fie deznodământul logic al unei drame interioare, și nu o pedeapsă impusă de o voință străină. Fără îndoială, îmbătat de visul lui, nu putuse suporta aceste reguli de fier care, într-un univers civilizată, îl conduc pe om în lesă din leagăn până în mormânt, și venise un moment când aerul i se păruse irespirabil

Oamenii veneau să-l consulte...

în această pădure de legi nenumărate prin care cetățenii își cumpără, cu prețul independenței lor, puțină bunăstare și securitate. Întrucât firea lui îi interzicea să dorească să-și impună cu forța ideile și aversiunile, în acel moment nu a putut decât să plece în căutarea unei țări unde nu se cunoaște sclavia și probabil că în felul acesta ajunsese în cele din urmă în Magellania, singurul punct de pe toată suprafața pământului unde mai domnea încă libertatea integrală.

De la începutul șederii lui, adică aproximativ doi ani, Kaw-djer nu părăsise deloc insula mare unde debarcase.

Încrederea pe care o inspira indigenilor, influența lui asupra triburilor, a crescut neconținut. Oamenii veneau să-l consulte și din alte insule locuite de indienii în canoe sau de indienii cu pirogi, a căror rasă este oarecum diferită de cea a triburilor yacana care populează Țara de Foc. Peșerezii nefericiți, care trăiesc asemenea compatrioților lor, din vânătoare și pescuit, veneau la „Binefăcător“ atunci când acesta se afla pe litoralul Canalului Beagle. Kaw-djer nu refuza nimănui sfaturile și îngrijirile sale. Adesea, în anumite situații mai grave, când izbucnea o epidemie, își risca fără precupețire viața pentru a combate flagelul. Curând, renumele lui s-a răspândit în tot ținutul. A depășit Strâmtoarea Magellan. Se știa că un străin instalat în Țara de Foc primise de la indigenii recunoscători titlul de Kaw-djer și fusese invitat de mai multe ori să vină la Punta Arenas. Dar răspundea în mod invariabil printr-un refuz pe care nu-l putuse învinge nimeni. Parcă nu voia să mai pună piciorul acolo unde nu simțea pământul liber.

Spre sfârșitul celui de-al doilea an al șederii sale, s-a produs un incident ale cărui consecințe urmau să aibă o anumită influență asupra vieții lui în continuare.

Dacă Kaw-djer se încapățâna să nu se ducă în orașul chilian Punta Arenas, care este situat pe teritoriul Patagoniei, patagonezii nu se sfiau să invadeze uneori teritoriul magellanic. Traversau împreună cu caii lor în câteva ore și ajungeau pe malul sudic al strâmtoării Magellan, unde făceau incursiuni lungi, sau, cum se numesc în America, „raiduri mari“, de la un capăt la altul al Țării de Foc, îi atacau pe localnici, le cereau răscumpărări și îi jefuiau, le răpeau copiii și îi duceau în sclavie la triburile patagoneze.

Între patagonezi și locuitorii din Țara de Foc există diferențe etnice destul de accentuate în ceea ce privește rasa și obiceiurile, primii fiind mult mai înfricoșători decât ceilalți. Primii trăiesc din pescuit și sunt grupați numai în familii, pe când ceilalți sunt vânători și formează triburi compacte sub autoritatea unui șef de trib. Pe lângă aceasta, locuitorii din Țara de Foc sunt mai mici de statură decât vecinii lor de pe continent. Îi putem recunoaște după capetele pătrate, pomeții proeminenți, sprâncenele rare și craniul teșit. Pe scurt, sunt considerați niște ființe amărâte, dar a căror rasă nu este totuși pe cale de dispariție, deoarece numărul copiilor este considerabil, s-ar putea spune la fel de mare ca acela al câinilor care mișună în jurul taberelor.

Cât despre patagonezi, aceștia sunt înalți, viguroși și bine proporționați. Nu au barbă și își lasă liber părul lung, negru, ținut cu o bandă deasupra frunții. Fața lor măslinie este mai lată în dreptul maxilarelor decât la tâmple, au ochii puțin alungiți conform tipului mongol, iar de o parte și de alta a unui nas destul de lătăreț, ochii lor strălucesc din orbitele destul de înfundate. Călăreți îndrăzneți și neobosiți, au nevoie de spații largi pe care să le străbată împreună cu caii lor nu mai puțin neobosiți, de pășuni imense pentru a-și hrăni caii, de terenuri de vânătoare unde fugăresc animale precum guanaco, vigoniile și nandu.

Kaw-djer îi întâlnește de multe ori în timpul incursiunilor lor în Țara de Foc, dar până acum nu stabilise contactul cu acești prădători sălbatici, pe care nici Chile, nici Argentina nu-i pot ține sub control.

În noiembrie 1872, când peregrinările lui l-au condus pe coasta de vest a Țării de Foc, în apropiere de Strâmtoarea Magellan, Kaw-djer a fost nevoit să intervină pentru prima dată împotriva lor, în favoarea locuitorilor din Golful Inutil.

Acest golf, mărginit la nord de mlaștini, formează o adâncitură pronunțată aproximativ în fața locului unde și-a stabilit Sarmiento colonia sa de tristă amintire, Portul Foametei.

O parte din patagonezi, după ce au debarcat pe malul sudic al Golfului Inutil, au atacat o tabără a tribului yacana, care nu avea decât douăzeci de familii. Superioritatea numerică era de partea atacatorilor, care erau în același timp mai robuști și mai bine înarmați decât indigenii.

Totuși, aceștia au încercat să lupte sub comanda unui indian cu canoe care tocmai venise în tabără cu piroga lui.

Acest om se numea Karroly. Era pilot și îndruma vasele de coastă care se aventurau pe Canalul Beagle și printre insulele arhipelagului Capului Horn. Tocmai călăuzise un vas la Punta Arenas și îl dusesese prin Golful Inutil.

Karroly a organizat rezistența și, ajutat de localnici, a încercat să-i respingă pe agresori. Dar lupta era inegală, localnicii neputând opune o apărare serioasă. Tabăra a fost invadată, corturile, răsturnate, sângele a început să curgă. Familiile s-au împrăștiat.

În timpul luptei, fiul lui Karroly, Halg, care avea pe atunci cam nouă ani, rămăsese în pirogă, unde își aștepta tatăl, când doi patagonezi s-au năpustit spre el.

Băiatul nu a vrut să se îndepărteze de țărm, ceea ce l-ar fi pus la adăpost, deoarece tatăl lui nu ar mai fi putut găsi refugiu la bordul pirogii.

Unul dintre patagonezi a sărit în ambarcațiune și l-a luat pe copil în brațe.

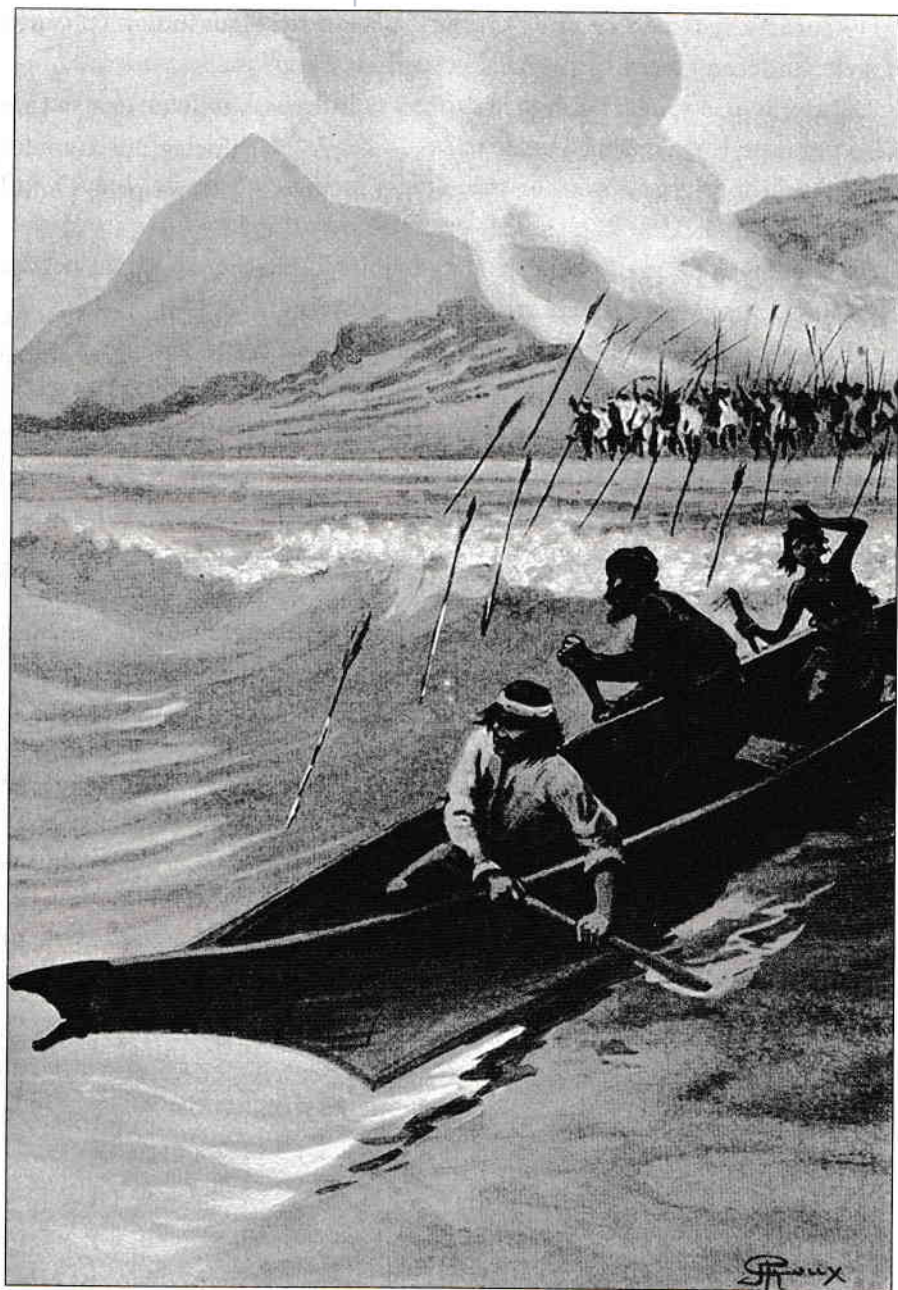
În acel moment, Karroly fugea din tabăra invadată de agresori. Alerga în ajutorul fiului său, pe care patagonezul voia să-l răpească. O săgeată trimisă de celălalt patagonez i-a șuierat pe lângă ureche fără să-l atingă.

Înainte să pornească a doua săgeată, s-a auzit un foc de armă. Răpitorul lovit mortal s-a rostogolit la pământ, în timp ce tovarășul lui o lua la fugă.

Focul de armă fusese tras de un om de rasă albă pe care întâmplarea îl adusese la locul luptei. Acest om era Kaw-djer.

Nu era timp de zăbovit. Piroga a fost smulsă viguros din parâma de ancorare, Kaw-djer și Karroly au sărit în ea împreună cu copilul și au vâslit spre larg. Se aflau deja la o oarecare distanță de țărm, când patagonezii au acoperit-o cu un nor de săgeți, dintre care una l-a atins pe Halg în umăr.

Întrucât rana prezenta oarecare gravitate, Kaw-djer nu voia să-și părăsească tovarășii atât timp cât aveau nevoie de îngrijirile lui. De aceea a rămas în pirogă, care a înconjurat Țara de Foc, a luat-o pe Canalul Beagle și s-a oprit în cele din urmă într-un golfuleț bine adăpostit din Insula Nouă, unde Karroly își stabilise locuința.

*Kaw-djer și Karroly au sărit în pirogă împreună cu copilul
și au vâslit spre larg.*